

Energiveteranene
v/Kjell Køber
Olav Nygards vei 158
0688 Oslo

Oslo, 14. september 2006

Det kongelige justis- og politidepartement
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Høring – NOU 2006:6 – Når sikkerheten er viktigst

Energiveteranene¹⁾ vil begrense sin uttalelse til forhold behandlet i utredningens avsnitt 10.3 Kraft.

Energiveteranene legger til grunn at kraftforsyningen er landets viktigste infrastruktursystem ut fra den erkjennelse at hvis denne svikter, svikter også omtrent alle andre funksjoner i samfunnet, enten umiddelbart eller etter kort tid.

Tiltak av teknisk, organisatorisk og økonomisk art for å opprettholde en ubrutt kraftforsyning er derfor nødvendig.

Hendelser som kan føre til avbrudd i kraftforsyningen, kan være:

- teknisk svikt i komponenter fra og med dammer til og med forbrukers vegg
- naturgitte forhold som flom, vind, snøfall, nedising, trefall, snøskred, jord- og steinskred
- menneskepåførte skader som hærverk, sabotasje, terrorisme og krig.

Et felles tiltak mot virkninger av alle disse typer hendelser er reserveene i systemet, så som et stort antall geografisk spredte produksjonsenheter og et masket overføringsnett.

Med et for tiden forbehold for reserve produksjonskapasitet, er det norske vannkraftsystemet på denne måten robust. Omfattende utfall som man har erfart i systemer med ensidig overføring over lange avstander fra produksjon til forbruk, er ikke så lett tenkelig hos oss.

Tilfredsstillende teknisk standard i produksjonsanlegg må vi regne med at eieren opprettholder av ren bedriftsøkonomisk egeninteresse.

I overføringssystemet vil en videre utvikling av et reguleringsregime med økonomisk straff for eieren ved driftsavbrudd (KILE) bidra til tilfredsstillende teknisk standard.

Elektrisitetstilsynets besiktigelser og pålegg vil virke i samme retning.

Konsesjonsmyndighetene vil gjennom konsesjonsvilkår og forskrifter også ta sikkerhetsmessige hensyn.

Omfattende automatisering og fjernstyring har ført til en sterk reduksjon av driftspersonalet innen kraftforsyningen. Ved svikt i automatikken og fjernstyringsutstyret er det viktig fortsatt å ha tilstrekkelig personale lokalisert ute i systemet, og som er i stand til å gjenopprette driften.

1) Energiveteranene er en frittstående gruppe bestående av Hans O. Bjøntegård, Erling Diesen, Erik Fleischer, Hans H. Faanes, Kjell Køber, Finn Lied, Lars Thue, Jon Tveit og Gunnar Vatten

Vårt kraftsystem – spesielt ledningene - er jevnlig utsatt for voldsomme naturpåkjenninger. Forebyggende tiltak er foruten de allerede nevnte reserver, omhyggelig valg av ledningstraceer, mekanisk tilstrekkelig dimensjonering av ledningene, omhyggelig rensking av ledningstraceene, og i ekstreme fall bruk av jordkabel.

Menneskepåførte skader er det ikke mulig helt å forhindre i vårt vidt forgrenede kraftsystem. Den geografiske spredning vil redusere faren for avbrudd i forsyningen også på grunn av slike skader. Spesielt omfattende skader kan oppstå etter anslag mot dammer. Det er derfor etablert strenge krav til konstruksjon og vedlikehold av disse.

Som et overordnet organ for å ivareta kraftforsyningens driftssikkerhet, forebygge uønskede hendelser og begrense skadene dersom slike likevel inntreffer, er Kraftforsyningens beredskapsorganisasjon, KBO, etablert. KBO ledes av NVE og har alle aktører innen kraftproduksjon og -overføring som deltagere. Sentralt i organisasjonen sitter foruten NVE Statnett SF som systemansvarlig for det landsomfattende nettet med forbindelser til utlandet og de større produsentene. Innen KBO er det etablert beredskapsplaner for å kunne forebygge og takle alle uønskede situasjoner. Disse planene ajourføres jevnlig, og det gjennomføres beredskapsøvelser. Øvelsene ledes fra etablerte beredskapssentraler. Deltagerne i KBO, og spesielt de sentralt engasjerte, vil måtte få innsikt i betydelige mengder gradert informasjon. Disse deltagere må derfor underkastes streng sikkerhetsklarering. Hittil har den sentrale bemanning i KBO bestått av norske statsborgere fra statlige og kommunale aktører, men også fra noen private.

Energiveteranene er av den oppfatning at utenlandsk eierskap av noe omfang til vår kraftforsyning vil reise nye sikkerhetsmessige problemstillinger. Utenlandsk eierskap fører til innsyn i gradert informasjon, og landet vårt kan derigjennom bli mer sårbart for uønskede handlinger. Vi ser ikke hvordan utenlandsk eierskap totalt kan forhindres, dersom kraftverk kommer på salg. Vi mener imidlertid at opprettholdelse av hjemfallsinstituttet, og da med maksimalt 30 års konsesjonsperiode for alle nye konsesjoner, vil kunne begrense slikt eierskap både i omfang og tid.

Energiveteranene slutter seg følgelig til konklusjonen fra Sikkerhetsutvalget når det uttaler på s. 118, 2. spalte:

”Utvalget vil derfor sterkt anbefale at hjemfallsinstituttet videreføres på en slik måte at dagens offentlige, nasjonale eierskap til kraftressursene på sikt ikke svekkes.”

Med hilsen

for Energiveteranene

Kjell Køber
Sekretær
(sign)